

Kansainvälisyysuunnitelma

Helsingin medialukio

Jaana Murtoniemi (päivitetty maaliskuu 2018 Riitta Kilpeläinen)

Sisältö

1. KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN LINJAUKSET KANSAINVÄLISELLÄ JA KANSALLISELLA TASOLLA
 - 1.1. Yleissivistävän koulutuksen yhteistyö Euroopassa
 - 1.2. Kansainvälisen toiminnan ohjausjärjestelmä kansallisella tasolla

2. HELSINGIN KAUPUNGIN KANSAINVÄLINEN TOIMINTA
 - 2.1. Helsingin kaupungin kansainvälisen toiminnan linjauksia
 - 2.2. Opetusviraston kansainvälisyystoimintasuunnitelma 2013-2016

3. KANSAINVÄLISYYS HELSINGIN MEDIALUKIOSSA
 - 3.1. Helsingin medialukion opetussuunnitelma
 - 3.2. Kansainvälisyys Helsingin medialukion visiossa ja strategisissa tavoitteissa
 - 3.3. Kansainvälisen toiminnan taustat, nykytilanne ja toimintaympäristö

4. KANSAINVÄLISYSSUUNNITELMA
 - 4.1. Kansainvälisen toiminnan tavoitteet
 - 4.2. Kansainvälisyys asenteina, uskalluksena ja ymmärryksenä
 - 4.2.1. Kieliohjelma ja vieraalla kielellä opettaminen
 - 4.2.2. Globaalikasvatus
 - 4.3. Kotikansainvälisyys
 - 4.4. Kansallinen ja seudullinen kansainvälisyys
 - 4.5. Kansainvälinen liikkuvuus

5. KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN ORGANISOINTI JA SITÄ TUKEVAT TOIMINNOT
 - 5.1. Kansainvälisyyskasvatuksen organisointi ja resurssit
 - 5.2. Toimenpiteitä kansainvälisen toiminnan tehostamiseksi

1. KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN LINJAUKSET KANSAINVÄLISELLÄ JA KANSALLISELLA TASOLLA

1.1. Yleissivistävän koulutuksen yhteistyö Euroopassa

[Komission tiedonannossa](#) vuodelta 2008 todetaan, että koulutusjärjestelmien kehittämisessä tarvitaan jäsenvaltioiden yhteistyötä, sillä uudet koulutukseen liittyvät innovaatiot eivät välttämättä leviä riittävän nopeasti jäsenvaltioiden ulkopuolelle. Yhteistyön tavoitteena on, että Euroopan koulut pystyvät antamaan nuorille täydet valmiudet tämän vuosisadan elämää varten. Komission [vihreässä kirjassa](#) 2009 todetaan, että oppimiseen liittyvä liikkuvuus lisää opiskelijoiden henkistä pääomaa, kun he pääsevät hankkimaan uusia tietoja, kielitaitoa ja kulttuurienvälisiä taitoja. Näitä taitoja nuoret tulevat yhä useammin käyttämään myös tulevassa työssään. Euroopan unionin tasolla koulutuksen kehittäminen on huomioitu [Eurooppa 2020](#) -strategiassa, joka hyväksyttiin vuonna 2010. Koulutus nostetaan ensimmäistä kertaa yhdeksi keskeiseksi asiaksi kehitettäessä Eurooppaa.¹

Eurooppalaiselle yleissivistävälle koulutukselle on määritelty yhteiset kehittämistavoitteet, mutta tavoitteiden saavuttamisen keinot on jokaisen jäsenmaan itsensä päätettävissä. Euroopan komissio tukee tavoitteiden saavuttamista koulutusohjelmilla ja erillishankkeilla. Yleissivistävän koulutuksen eurooppalaisissa tavoitteissa yhtenä kohtana ovat kahdeksan avaintaitoa ja niiden saavuttaminen kansallisesti:

1. viestintä äidinkielellä
2. viestintä vierailta kielillä
3. matemaattinen osaaminen ja perusosaaminen luonnontieteiden ja tekniikan aloilla
4. digitaaliset taidot
5. oppimistaidot
6. sosiaaliset ja kansalaistaidot
7. aloitekyky ja yrittäjäyys
8. tietoisuus kulttuurista ja kulttuurin ilmaisumuodot sekä näihin liittyvät tiedot taidot ja asenteet

Nämä avaintaidot on liitettävä myös koulujen kansainvälisen toiminnan kehittämiseen.²

Yksi hankkeista, joilla pyritään antamaan kouluille todellisia keinoja toteuttaa yhteisiä eurooppalaisia tavoitteita ja opetussuunnitelman mukaisia oppimistavoitteita on [Erasmus+ ohjelma](#) eli Euroopan unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelma. Erasmus+ yleissivistävälle koulutukselle on Euroopan unionin vaihto- ja yhteistyöohjelma vuosille 2014–2020. Ohjelmalla parannetaan koulutuksen laatua ja henkilöstön osaamista ja se tukee yleissivistävän koulutuksen kansainvälistymisen lisäksi myös kansallista kehitystoimintaa. Hankkeen kautta koulut saavat mahdollisuuksia toteuttaa OPS:issa ja KESU:ssa esitettyjä tavoitteita samoin kuin EU:n jäsenvaltioiden yhdessä sopimia koulutusstrategioita.³

1.2. Kansainvälisen toiminnan ohjausjärjestelmä kansallisella tasolla

[Opetusministeriön strategian 2020](#) mukaan yhteiskunnallinen murros aiheuttaa sivistyksen tulevaisuudelle uusia haasteita. Yleissivistyksessä korostuvat tulevaisuudessa globaali- ja ympäristövastuu, ymmärrys kulttuurista ja siihen liittyvä osaaminen, arvot ja etiikka, elämänhallintataidot, yksilöiden terveys- ja hyvinvointikäyttäytyminen, sosiaaliset taidot ja kommunikaatiovalmiudet, tietomassojen hallinta ja oppimisvalmiudet, medialukutaito ja

¹ http://www.cimo.fi/nakokulmia/kansainvalinen_yhteistyoeuroopan_unionin_strategiat_ja_koulutus

² http://www.cimo.fi/nakokulmia/kansainvalinen_yhteistyoyleissivistavan_koulutuksen_yhteistyoeuroopassa

³ http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmusplus/yleissivistavalle_koulutukselle/ohjelman_esittely

teknologinen osaaminen. Koulutuksen ja työelämän yhteys sekä yhä laajeneva kansainvälinen liikkuvuus ja monikulttuurisuus nähdään strategiassa positiivisena voimavarana suomalaiselle sivistykselle ja osaamiselle.⁴

Opetusministeriön julkaisussa [Kansainvälisyyskasvatus 2010](#) ja sen seurantaraportissa käsiteltiin kansainvälisyyskasvatusta keinona vastata globalisaation mukanaan tuomiin haasteisiin. Kansainvälisyyskasvatus on tärkeässä asemassa rakennettaessa sellaisia tietoja, taitoja ja asenteita, joita monikulttuurisessa yhteiskunnassa toimiminen vaatii. Muiden kulttuurien tuntemus nähdään välineenä oman kulttuurin ymmärrykseen ja sitä kautta sen katsotaan edistävän kasvua kohti vastuullista maailmankansalaisuutta, joka rakentuu ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Nämä periaatteet ovat vaikuttaneet myös opetusministeriön toimintaan, sillä kansainvälisyyskasvatuksen näkökulma on sisällytetty keskeisiin koulutus- ja yhteiskuntapoliittisiin linjauksiin. Kansainvälisyyskasvatuksen toteuttamista on vahvistettu käytännön tasolla varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa sekä opettajankoulutuksessa. Kansainvälisyyskasvatus on huomioitu entistä selkeämmin koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa ja lukion opetussuunnitelman perusteissa 2003.⁵

[Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa 2011-2016](#) käy ilmi tarve vahvistaa koulutuksen ja työelämän yhteyksiä. Lukioissa yhteys työelämään on erityisen vähäistä. Globalisaation myötä työelämä on muuttunut yhä kansainvälisemmäksi, mikä puolestaan tukee kansainvälisen toiminnan lisäämisen tarvetta kouluissa. Erityisesti peruskoulun osalta tämän näkyy selkeänä kirjattuna tavoitteena lisätä nuorien osallisuutta eurooppalaisissa yhteistyöhankkeissa. Tieto- ja viestintäteknologia liittyy oleellisena osana koulutukseen ja työelämään ja sen kehittämistä jatketaan edelleen.

Yhdeksi tavoitteeksi kehittämissuunnitelmassa asetetaan aktiivinen kansalaisuus, jolla pyritään lisäämään lasten ja nuorten osallisuutta ja vaikuttamista itseään koskeviin asioihin. Näin nuoret saavat valmiuksia toimia demokraattisessa, tasa-arvoisessa ja kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti toimivassa yhteiskunnassa. Samalla kansalaisjärjestöille luodaan paremmat mahdollisuudet tehdä yhteistyötä kouluissa. Kaikissa näissä toiminnoissa liikutaan myös kansainvälisessä toimintaympäristössä ja sen vuoksi koetaan tärkeäksi laajentaa kielitarjontaa ja edistää kiinnostusta muihin kulttuureihin.

[Lukion opetussuunnitelman perusteissa 2015](#) lukion tehtävissä ja arvoperustassa todetaan, että lukio-opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailman kansalaisuuteen YK:n kehitystavoitteiden suunnassa. Aihekokonaisuuksista erityisesti kestävä elämäntapa ja globaali vastuu sekä kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys liittyvät kansainvälisyyteen. Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys aihekokonaisuuden tavoitteena on kartuttaa opiskelijoiden kulttuurien tuntemusta ja monikielisyyttä, antaa aineksia kulttuuri-identiteetin rakentamiseen sekä vahvistaa heidän toimisuutta kulttuurisesti moninaisessa toimintaympäristössä. Aihekokonaisuuksien teemoja käsitellään mahdollisuuksien mukaan autenttisissa ja monikielissä opiskeluympäristöissä, joissa voidaan hyödyntää kansainvälisen toiminnan verkostoja ja kotikansainvälisyyttä.

Vieraiden kielten opetuksessa opiskelijoita ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan ja laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan. Opetus

⁴ <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm47.pdf?lang=fi>

⁵ <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/opm11.pdf?lang=fi>

vahvistaa opiskelijoiden halua ja taitoa toimia kulttuurisesti, kansainvälisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa hyödynnetään, ja opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä. Opetus antaa valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa ja syventää opiskelijoiden maailmankansalaisen taitoja. Opiskelijoita rohkaistaan hankkimaan elinikäisiä kielenopiskelutaitoja tunnistamalla itselleen sopivia tapoja oppia kieliä, arvioimalla oman oppimisensa edistymistä sekä näkemään kielitaito myös työelämätaiona⁶.

Opetushallituksen laatiman [kansainvälisen toiminnan laatusuosituksen](#) mukaan yleissivistävän opetus suunnitelman perusteissa esitetyt kansainvälisyysosaamiseen liittyvät tavoitteet voidaan tiivistää seuraavasti:

- taito ja rohkeus toimia nykyistä oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta
- talouden globalisaatioon perehtyminen
- maapallon luonnonresurssien rajallisuuden ymmärtäminen sekä kestävä elämäntapa
- muiden kulttuurien tuntemus, kulttuurien välinen toimintataito ja kielitaito
- oman kulttuuriperinnön tuntemus, kulttuuri-identiteetin rakentaminen ja monikulttuurisuus
- ihmisoikeuksien tuntemus sekä suvaitsevaisuus ja aktiivinen kansalaisuus.⁷

Tämänhetkessä lukiokoulutuksen uudistamistyössä on edelleen mukana kansainvälinen ulottuvuus. Arvotavoitteisiin kuuluvat ihmisoikeuksien, kestävä kehityksen, ympäristön ja kulttuurien monimuotoisuuden kunnioittaminen. Koulutuksen tulee jatkossakin ohjata opiskelijaa toimimaan demokraattisesti vastuullisena ja aktiivisena osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

2. HELSINGIN KAUPUNGIN KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

2.1. Helsingin kaupungin kansainvälisen toiminnan linjauksia

Helsingin kaupungin kansainvälistä toimintaa ohjaamaan on laadittu jo vuodesta 1994 lähtien kansainvälisiä strategioita. Suunnitelmalliseen työhön on vaikuttanut jatkuva kansainvälisen toimintaympäristön muutos. Kasvava kansainvälinen toiminta on synnyttänyt tarpeen entistä koordinoidummalle toiminnalle. [Helsingin kansainvälisen toiminnan strategiassa 2008](#) kaupungin visiossa Helsinki nähdään tulevaisuudessa kansainväliseksi kilpailukykyiseksi tieteen, taiteen, luovuuden sekä hyvien palvelujen innovaatio- ja liiketoimintakeskuksena. Keskeisissä tavoitteissa ovat mukana monikulttuurisuus, Itämeri -keskeisyys, osaaminen ja aktiivinen liiketoiminta. Toimintaperiaatteita ovat koordinoitu toiminta lähialueella, Itämeren alueella, Eurooppalaisella ja globaalilla tasolla. Keskeisinä vaikuttamisen välineinä nähdään verkostoituminen ja eurooppalainen edunvalvonta sekä kansainvälinen viestintä ja markkinointi.⁸

Vuonna 2012 laadittu [Helsingin kaupungin globaalin vastuun strategia](#) ohjaa omalta osaltaan kaupungin kansainvälistä toimintaa. Globaalin vastuun strategian taustalla on kuntalain 1. pykälän määräys, jonka mukaan kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävä kehitystä

⁶ http://www.oph.fi/download/172124_lukion_opetus suunnitelman_perusteet_2015.pdf s. 113

⁷ http://www.oph.fi/download/138012_kansainvalisen_toiminnan_laatusuositus.pdf

⁸ http://www.hel.fi/hel2/ajankohtaista/Halke/Kv_strategia.pdf

alueellaan. Johdannossa todetaan, että "globaalit vuorovaikutussuhteet vaikuttavat nykyään merkittävästi ja kasvavasti kuntien toimintaan kaikilla toimialoilla ja myös kuntalaisten arkeen. Toisaalta kuntien omalla toiminnalla on vaikutuksia kaikkialla maailmassa. Kuntien onnistuminen kuntalain asettamissa tavoitteissa edellyttää siten etenevässä määrin kuntien oman toiminnan globaalien toimintaympäristön ymmärtämistä sekä kuntien aktiivista pyrkimystä omalta osaltaan vaikuttamaan globaaliin kehitykseen."

Globaalien vastuun piiriin kuuluvat ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden kunnioittaminen. Nämä liittyvät läheisesti seuraaviin kaupungin tarkastelemiin globaalien vastuun osa-alueisiin:

- paikalliset toimet ilmastonmuutoksen ja rajat ylittävien ympäristösuojelukysymysten ratkaisemiseksi
- hankintojen globaalia ulottuvuutta sisältävät ympäristövaikutukset ja sosiaaliset vaikutukset
- maahanmuuttoon ja monimuotoisuuteen liittyvät paikalliset toimet
- kansainvälisen toiminnan linjaukset
- taloudenhoitoon ja rahoitusmarkkinoihin liittyvät rajat ylittävät toimenpiteet
- työhön ja henkilöstöön liittyvät toimenpiteet.⁹

2.2. Opetusviraston kansainvälisyystoimintasuunnitelma 2013-2016

Helsingin opetusviraston kansainvälisyystoimintasuunnitelma 2013-2016 on keskeinen asiakirja, joka ohjaa Helsingin medialukion kansainvälistä toimintaa. Tästä syystä on tarpeen käydä suunnitelman sisältöä läpi. Opetusviraston kansainvälisyystoimintasuunnitelmaa 2013-2016 ohjaavat [valtakunnalliset opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet](#), Helsingin kaupungin [Globaalien vastuun strategia](#), opetus- ja kulttuuriministeriön [Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2011-2016](#) sekä Euroopan Unionin koulutusta koskevat painotukset, joita on esitelty yllä.¹⁰ Kansainvälisyystoimintasuunnitelmasta ei vielä maaliskuussa 2018, kun tätä suunnitelmaa päivitetään, ole olemassa uutta versiota.

Opetusviraston kansainvälisen toiminnan perustana on opetusviraston visio: *Oppiva, osaava, sivistynyt ja hyvinvoiva Helsinki*. Keskeiset opetusviraston toimintaa ohjaavat arvot ovat *asukaslähtöisyys, ekologisuus, oikeudenmukaisuus, taloudellisuus, turvallisuus, yrittäjämielisyys ja jatkuva oppiminen*. Kansainvälisen toiminnan maantieteellisenä painopisteenä ovat perinteisesti olleet pohjoismaat, Pietari, Baltia, Itämeren alue, EU-maat, Moskova ja Beijing. Muuttuvassa maailmassa verkottumisen sisällöllinen merkitys ja hyödyllisyys nähdään kuitenkin tärkeänä pelkän maantieteellisen määrittelyn rinnalla. Maantieteellistä verkottumista tarkastellaan säännöllisesti ja huomioon otetaan muuttuvan yhteiskunnan ja työelämän tarpeet, sekä valmistuvien työllistyminen. Perinteisiä lukioiden verkottumisalueita ovat olleet Eurooppa (ml. Moskova) sekä perustellusti Aasia ja Pohjois-Amerikka.

Opetushallituksen Paula Mattila on laatinut yhteistyössä CIMOn kanssa suosituksen [kansainvälisen toiminnan tasoista](#) koulujen arjessa. Keskeinen idea on, että alimmalla tasolla kansainvälinen toiminta koskettaa kaikkia koulujen tasolla ja mitä ylemmälle tasolle mennään, sitä pienempi osallistujien joukko on. Tämä jako neljään tasoon on myös perustana Helsingin kaupungin opetusviraston kansainvälisen toiminnan suunnitelmissa.

⁹ <http://www.hel.fi/static/taske/julkaisut/2013/Globaalien-vastuun-strategia.pdf>

¹⁰ Opetusviraston kansainvälisyystoimintasuunnitelma 2013-2016

Paula Mattila, Opetushallitus, CIMO

Opetusviraston kansainvälisen toiminnan päätavoite on vahvistaa opiskelijan yhteistyövalmiuksia ja vuorovaikutustaitoja kotimaassa ja ulkomailla. Kansainvälisyys näkyy koulun arjessa monella eri tavalla ja eri tasoilla ja globaalikasvatus huomioidaan koulun arjessa. Aiemmillä koulutasoilla hankittu osaaminen tukee jatko-opiskelua. Opiskelijoiden osallisuutta kansainvälisyystoiminnan suunnittelussa pyritään vahvistamaan ja kouluihin kaivataan enemmän kansainvälisyyttä. Kansainvälisyys voidaan koota koulun tai oppilaitoksen toimintasuunnitelmaan ja niillä voi olla oma kansainvälisyystoimintasuunnitelmansa.

Kansainvälisyys asenteina, uskalluksena ja ymmärryksenä koskettaa koulun tasolla kaikkia opiskelijoita. Tällä toiminnalla luodaan arvopohja, jossa toista ihmistä arvostetaan ja erilaisuus ymmärretään rikastavana tekijänä yhteiskunnassa. Työkaluina tällä tasolla ovat globaalikasvatus ja kielikasvatus. Opetusviraston kansainvälisyysuunnitelmassa tämä näkyy tavoitteena vahvistaa kulttuurien monimuotoisuutta koulussa arjen vuorovaikutuksessa. Monikulttuurisuus koulun sisällä nähdään vahvuutena ensimmäisestä luokasta lähtien.

Seuraavalla tasolla puhutaan **kotikansainvälisyydestä**. Paula Mattilan esityksessä kotikansainvälisyys sisältää toiminnan koulun ja oman kunnan tasolla. Oman koulun monikulttuurisuus, oman kunnan tai alueen kansainvälisyys, virtuaalinen kansainvälisyys ja media sekä kielten opetus kuuluvat kotikansainvälisyyteen. Opetusviraston suunnitelman mukaan kouluissa pyritään mahdollisimman tehokkaasti hyödyntämään erilaiset oppimisympäristön tarjoamat mahdollisuudet kotikansainvälisyyteen kansainvälisen liikkuvuuden varteenotettavana vaihtoehtona.

Kansainvälisyyden kolmannella tasolla liikutaan koulutuksen järjestäjien ja isompien kansainvälisyyttä kehittävien hankkeiden tasolla. **Kansallinen ja seudullinen kansainvälisyys** voi tarkoittaa esimerkiksi kansainvälisen osaamisen mallien tutkimusta Suomessa ja niiden hyödyntämistä kansallisella tasolla. Opetusviraston toiminnan tasolla tämä merkitsee henkilöstön kansainvälisyysosaamisen parantamista opiskelijan tueksi. Tavoitteena on luoda kotimaassa ja ulkomailla kansainväliseen toimintaan liittyviä verkostoja, jotka tukevat opiskelijan oppimista ja tarjoavat väyliä yhteistyöhön työelämän kanssa. Käytännössä tämä voi tarkoittaa tutustumiskäyntejä erilaisiin kansainvälistä toimintaa harjoittaviin kohteisiin pääkaupunkiseudulla. Esimerkkinä voisivat olla kulttuurikeskukset, yritykset, korkeakoulut ja 3. sektorin organisaatiot. Myös verkostoituminen ulkomaisten kumppanien kanssa on tärkeää. Työelämäyhteyksien vahvistaminen katsotaan tärkeäksi nuorien tulevaisuuden työllistymismahdollisuuksien edistämiseksi.

Ylimmän tason koulujen kansainvälisessä toiminnassa muodostaa varsinainen kansainvälinen *liikkuvuus*. Opetusviraston suunnitelman mukaan opiskelijoita kannustetaan hankkimaan oppimista tukevia kokemuksia ulkomailla. Vaihtoehtoina lukiokoulutuksen piirissä ovat yksilöllinen liikkuvuus, ulkomaiset leirikoulut tai projektitoiminta erityisesti EU:n tasolla. Hanketoiminnassa pyritään tehokkaasti hyödyntämään ulkopuolisia rahoitusohjelmia.¹¹

3. KANSAINVÄLISYYS HELSINGIN MEDIALUKIOSSA

3.1. Helsingin medialukion opetussuunnitelma

Helsingin medialukion opetussuunnitelmassa todetaan, että Helsingin kaupungin lukioiden tehtävänä on edellytysten luominen korkeatasoiselle ja tulokselliselle oppimiselle, joka muodostaa hyvän osaamis pohjan jatko-opintoihin, elinikäiseen oppimiseen ja elämään aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä. Lukiokoulutuksessa korostuu yhteistyön, verkostojen ja sekä koti- että ulkomaisten kumppanuuksien merkitys, mikä tukee kansainvälisten projektien toteuttamista. Lukioiden toiminnassa arvostetaan jokaista yhteisön jäsentä ja monikulttuurisuus nähdään rikkautena. Opiskelijoita kannustetaan avoimuuteen, avarakatseisuuteen ja maailmankansalaisuuteen, mitä Helsingin lukioiden monimuotoinen toimintaympäristö tukee.

Aihekokonaisuuksista kulttuurien tuntemisesta ja kansainvälisyydestä todetaan, että kulttuurituntemuksen avartamiseksi ja kielitaidon kartuttamiseksi Helsingin kaupungin lukiot tarjoavat erilaisia ainerajoja ylittäviä kulttuuri- ja kansainvälisyysprojekteja, joiden sisällöt ovat monimuotoisia. Projekteissa voidaan hyödyntää myös virtuaaliympäristöjä. Erilaisten toimijoiden kanssa työskentely auttaa ymmärtämään eriarvoisuutta ilmiönä ja kannustaa tavoittelemaan oikeudenmukaisempaa maailmaa. Monikulttuurisuus on arkea, jossa eri kulttuurien kohtaaminen ja kansainvälisyys ovat luontevasti läsnä opiskelijoiden elämässä. Tämä tarjoaa mahdollisuuden ymmärtää erilaisia kulttuuri-identiteettejä ja toimia yhteistyössä toisten kanssa. Helsingin kaupungin lukioiden opiskelijoilla ja opettajilla on paljon sekä toisella kotimaisella kielellä että vierailta kielillä tapahtuvaa yhteistyötä. Helsingin kaupungin lukioissa on laaja kielitarjonta, jonka mahdollistaa lukioiden välinen tiivis yhteistyö kolmessa suomenkielisessä kampuksessa. Opiskelija voi valita opintoja kampuslukioiden lisäksi myös kaupungin lukioiden yhteisestä opintotarjonnasta. Sekä oppimisessa että kansainvälisissä kontakteissa voidaan hyödyntää verkko- ja videoyhteyksiä.

Opetusministeriön *kansainvälisyyskasvatus 2010* julkaisussa kansainvälisyyskasvatuksen tehtävänä on tukea kasvua kriittiseksi ja mediakriittiseksi kansalaiseksi, jolla on tietoja ja taitoja toimia menestyksellisesti globalisoituvassa maailmassa osana omaa yhteisöään. Kansainvälisyyskasvatus on merkittävä osa yleissivistävää mediakasvatusta, jonka kautta nuoret oppivat medioiden ja uusmedioiden käyttöä ja käsittelyä sekä viestien mediakriittistä vastaanottamista, ymmärtämistä ja tulkintaa.

Lukion opetussuunnitelman mukaiset aihekokonaisuudet toteutuvat Helsingin medialukiossa koko toimintakulttuurissa sekä eri oppiaineissa ja integraatiokursseissa oppisisältöinä ja työtapoina. Aihekokonaisuudet toteutuvat ainekohtaisten sisältöjen ja työtapojen lisäksi koulun arjessa oppiaineitten välisessä yhteistyössä sekä toiminnassa koulun ulkopuolisten yhteistyökumppaneitten kanssa. Kansainvälisyys on selkeä osa aihekokonaisuuksia, joten niiden kautta kansainvälisyys ulottuu kaikkiin oppiaineisiin sekä yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

¹¹ Opetusviraston kansainvälisyystoimintasuunnitelma 2013-2016

3.2. Kansainvälisyys Helsingin medialukion visiossa ja strategisissa tavoitteissa

Helsingin medialukion visiossa lukio on Suomen näkyvin medialukio ja suosittu yleislukio. Tämä tarkoittaa sitä, että koulu on vetovoimainen, dynaaminen, aktiivinen ja kehittyvä oppimisympäristö verkottuneena muuhun yhteiskuntaan. Koulun erityinen voimavara on monikulttuurisuus ja kansainvälisyys. Koulun toiminnassa media otetaan huomioon kaikissa oppiaineissa ja mediataidot jalostuvat kriittiseksi ajatteluksi.

Helsingin medialukion strategiset teemat ohjaavat kokonaisvaltaisesti lukion toiminnan kehittämistä. Näin ollen myös kansainvälisen toiminnan kehittäminen on sidottava osaksi strategisia teemoja. Monipuolinen kansainvälinen yhteistyö antaa hyvän perustan oppimiskulttuurin kehittämiseksi ja uusien innovaatioiden omaksumiselle niin verkko-oppimisen osalta kuin ajankohtaisen TVT-osaamisenkin osalta. Yhtenä strategisena teemana on saattaa media osaksi jokaista oppiainetta. Kuten aikaisemmin tuli esiin, mediakasvatus on tiiviisti yhteydessä kansainvälisyyteen. Viimeisenä teemana on verkostoitumisen johtaminen, johon kiinteästi liittyy verkostoituminen sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla erilaisten yhteiskunnallisten toimijoiden ja median kanssa.

3.3. Kansainvälisen toiminnan taustat, nykytilanne ja toimintaympäristö

Helsingin medialukion kansainvälinen toiminta on ollut aina monipuolista ja vilkasta. Koulu on osallistunut vuosittain erilaisiin kansainvälisiin hankkeisiin. Nämä hankkeet ovat olleet osana yhteistä eurooppalaista hanketoimintaa tai omia koulun opiskelijoiden tarpeiden mukaan räätälöityjä yksittäisiä hankkeita. Koulun oma monikulttuurisuus on myös itsessään tarjonnut rikkaan kansainvälisen ilmapiirin koulun toimintaan. Arjen tasolla kansainvälisyys on näkynyt erilaisissa projekteissa, leirikouluissa, kansainvälisinä vieraina, päivänavauksissa ja vierailuissa hankkeiden ohella. Lisäksi aineenopettajat ovat käsitelleet opetuksessaan lukion opetus suunnitelmien mukaisia aihekokonaisuuksia myös kansainvälisestä näkökulmasta. Monimuotoisesta kansainvälisestä toiminnasta huolimatta on ilmeistä, että kansainvälinen toiminta vaatii jatkuvaa kehittämistä muun koulun kehittämisen rinnalla.

Globalisaation myötä maailma käsitetään kokonaisvaltaisena järjestelmänä, jonka osien välillä vallitsee voimakas keskinäinen riippuvuus. Tämä riippuvuus lisää entisestään tarvetta yhä laajemmalle maailmanlaajuiselle yhteistyölle. Nopeasti muuttuvassa maailmassa vaaditaan monitahoista osaamista, mutta myös avointa ja tasa-arvoista yhteiskuntaa. Helsingin medialukion kansainvälisyystyöryhmä on pyrkinyt tästä lähtökohdasta käsin kehittämään koulun kansainvälistä toimintaa viimeisten vuosien aikana siten, että nuoret saisivat valmiuksia toimia jatkuvasti muuttuvassa globaalissa toimintaympäristössä. Ryhmän toiminnan perustana on ollut globaalikasvatus, jonka kautta nuoret saavat käyttöönsä tietoa, taitoja ja välineitä monikulttuurisessa yhteiskunnassa selviytymiseen ja kasvamisessa vastuulliseen maailmankansalaisuuteen.

Helsingin medialukion kansainvälisen toiminnan kehittämisen perustaksi otettiin opetushallituksen ja CIMOn tuottaman mallin mukaiset kansainvälisyyden neljä tasoa. Ensimmäisellä tasolla kansainvälisyys on asenteita, joilla luodaan koulun tasolle toista ihmistä arvostava ja suvaitseva ilmapiiri globaalikasvatuksen teemoja hyödyntäen. Seuraavalla tasolla kansainvälisyys näkyy esimerkiksi oman koulun tai kunnan monikulttuurisuutena tai median välittämänä kuvana. Kolmannen tason muodostaa kansainvälinen osaaminen Suomessa, esimerkiksi yliopistojen, yritysten ja järjestöjen toiminnassa näkyvä kansainvälisyys. Viimeisellä tasolla kansainvälisyys näkyy varsinaisena liikkuvuutena, esimerkiksi toteutettavina matkoina ja leirikouluina. Tavoitteeksi

otettiin, että kansainvälisyys näkyy koulun toiminnassa näillä eri tasoilla ja sen vaikutuspiirin ulottuvilla ovat kaikki koulun opiskelijat ja opettajat.

Huolimatta näistä edistysaskeleista, haasteita kansainvälisen toiminnan kehittämiseksi riittää edelleen. Koulun oman rikkaan monikulttuurisuuden hyödyntäminen ja kansainvälisen toiminnan näkyvyyden parantaminen ovat esimerkkejä tulevista kehittämiskohteista. Opettajien tietoisuutta kansainvälisyyskasvatuksen teemojen käsittelystä kussakin aineessa voidaan myös vielä parantaa. On myös tarpeen lisätä edelleen opiskelijoiden osallisuutta kansainvälisen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen, sekä parantaa lukiokoulutuksen aikaisen kansainvälisen toiminnan näkyväksi tekemistä. Tämän kansainvälisyysuunnitelman on tarkoitus systemaattisemmin ohjata medialukion kansainvälistä toimintaa ja siihen liittyvää kehitystyötä jatkossa. Suunnitelma täytyy nähdä prosessina, joka muuttuu ja elää tulevaisuudessa koulutuspoliittisten linjauksien ja yhteiskunnallisen kehityksen myötä. Suunnitelman kautta on tarkoitus täsmentää kansainvälisen toiminnan muotoja ja varmistaa suunnitelmallisen toiminnan toteutuminen Helsingin medialukiossa.

Helsingin medialukion toimintaympäristö sellaisenaan luo hyvä perustan kansainväliselle toiminnalle. Pääkaupunkiseudun nuoret kasvavat osaksi alueen rikkaan monikulttuurisuutta lapsuudestaan lähtien. Lisäksi alue tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia kansainväliselle yhteistyölle niin paikallisella, kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla.

4. KANSAINVÄLISYSSUUNNITELMA

4.1. Kansainvälisen toiminnan tavoitteet

Helsingin medialukion kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteet ja toimintatavat noudattavat valtakunnallisia opetussuunnitelmien perusteita ja niissä huomioidaan Helsingin kaupungin linjaukset sekä koulun omat painotukset. Kansainvälisen toiminta on yhdenvertaisesti kaikkien opiskelijoiden hyödynnettävissä ja se koskettaa koko koulun työyhteisöä. Yleiset kansainvälisen toiminnan tavoitteet voidaan määritellä seuraavasti:

- kansainvälisyystaitojen omaksuminen ja lisääminen
 - kielitaidon ja kulttuurien tuntemuksen vahvistaminen
- viestintä ja mediaosaamisen tarkastelu kansainvälisessä viitekehyksessä
 - oppimiskulttuurin ja verkko-oppimisen kehittäminen osana kansainvälistä toimintaa
 - verkostoituminen kansainvälisellä tasolla
 - ajankohtaiset trendit mediamaailmassa
- aktiivinen kansalaisuus globaalissa maailmassa
 - yhteistyö kolmannen sektorin kanssa
 - nuorten osallistumisen edistäminen
- monikulttuuriseen toimintaympäristöön valmentautuminen ja siihen verkostoituminen
 - koulun taso, paikallinen taso, kansallinen taso, kansainvälinen taso
- globaalin vastuun ymmärtäminen ja omaksuminen
 - globaalikasvatus
 - kestävän kehityksen periaatteet kansainvälisellä tasolla

Helsingin medialukion kansainvälinen toiminta perustuu Opetushallituksen Paula Mattilan ja CIMOn laatimaan malliin [kansainvälisen toiminnan tasoista](#) koulujen arjessa. Tämä on myös perustana Helsingin kaupungin opetusviraston kansainvälisen toiminnan suunnitelmissa. Mallin

kautta voidaan luontevasti hahmottaa kansainvälisen toiminnan monimuotoisuus, mutta käytännössä sama hanke voi sisältää toimintoja usealta tasolta.

Paula Mattila, Opetushallitus, CIMO

4.2. Kansainvälisyys asenteina, uskalluksena ja ymmärryksenä

Ensimmäisellä kansainvälisyyden tasolla liikutaan yksilön tasolla ja tällä tasolla kansainvälisyys koskettaa kaikkia Helsingin medialukion opiskelijoita sekä koko henkilöstöä. Kansainvälisyys on kaikkien oppijoiden oikeus ja jokaiselle oppijalle tulee tarjota oppimistilaisuuksia kulttuurien kohtaamisen taitoihin ja ymmärryksen kehittämiseen omassa koulussa. Kansainvälisyys asenteina näyttäytyy siinä, miten yksilö kohtaa toisesta kulttuurista tulevan henkilön. Parempi kulttuurien tuntemus ja kulttuurien välinen viestintäosaaminen kehittää myös opiskelijoiden työelämä- ja jatkokoulutusvalmiuksia.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus -aihekokonaisuus kuuluu lukion opetussuunnitelmaan ja sitä käsitellään kaikissa oppiaineissa ja useilla kursseilla. Eri aineryhmien opettajat tarkastelevat opetustaan kansainvälisestä näkökulmasta ja tuovat opetukseensa mukaan kansainvälisiä teemoja. Tämän kansainvälisyyden tason työkaluina voidaan käyttää kielikasvatusta ja globaalikasvatusta.

4.2.1 Kieliohjelma ja vieraalla kielellä opettaminen

Kansainvälisyys näkyy kaikilla kielten oppitunneilla ja kielten opetus sisältää kaikki kansainvälisyyden tasot. Tuntien aikana liikutaan kansainvälisessä kulttuuriympäristössä, johon liittyy vahvasti erilaisuuden ymmärtäminen ja uskaltaminen. Kielten opetus jo lähtökohtaisesti kasvattaa opiskelijoiden kulttuurista kompetenssia sanaston, rakenteiden, prosodiikan ja yleisen kielitajun kehittymisen ohella.

Globalisaation ja kansainvälistymisen seurauksena työnhakijalta vaaditaan ammatillisen osaamisen lisäksi laajaa kielitaitoa. Tähän työelämän vaatimukseen pyrkii vastaamaan Helsingin medialukion kielitarjonta:

- A-kielet: ruotsi ja englanti sekä saksa, ranska ja venäjä, jotka toteutetaan kampus II yhteistyönä
- B1-kielet: ruotsi
- B2-kielet: saksa, ranska
- B3-kielet: saksa, ranska, venäjä, espanja

Saksan, ranskan B3-ryhmät yhdistetään ao. kielten B2-ryhmiin.

Jos opetussuunnitelmassamme mainittua A-kielen opetusryhmää ei muodostu, koulu pyrkii yhteistyössä muiden lukioiden kanssa järjestämään opiskelijalle mahdollisuuden kyseisen A-kielen opiskeluun. Mahdollisuus kyseisen A-kielen opiskeluun on todennäköisesti mahdollista myös kaupungin yhteisen kurssitarjottimen tarjonnan puitteissa. Näin opiskellut kurssit lasketaan opiskelijan kokonaiskurssikertymään. Toimintasuunnitelmassa määritellään vuosittain lukiomme mahdollisuudet tehdä kielten opetukseen liittyvää yhteistyötä muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa. B-kielten opiskelu pyritään turvaamaan koulun sisäisin järjestelyin tai yhteistyöllä muiden oppilaitosten kanssa.

Kansainvälisen toiminnan ensimmäiselle tasolle kuuluu myös Helsingin Medialukiassa vuosittain järjestettävä englanninkielinen debatti/väittelytyöpaja yhteistyössä Helsingin yliopistolta tulevien valmentajien kanssa. Työpajassa opiskelijat perehtyvät onnistuvan väitteen rakentamiseen sekä hyvään ja uskottavaan esiintymistapaan. He harjoittelevat argumentointia sekä pienryhmissä että yleisön edessä. Työpajan parhaat valmennetaan kohti lukiolaisten kansallisia kisoja ja opiskelijoita kannustetaan myös hakeutumaan kansainvälisille debatoitileireille. Debatointi kehittää asenteita, ymmärrystä ja suvaitsevaisuutta globaalisti sekä opettaa ajattelemaan, kuuntelemaan ja esiintymään. Kaikki nämä taidot ovat oleellisen tärkeitä nyky-yhteiskunnassa.

4.2.2. Globaalikasvatus

Globaalikasvatuksen arvot pohjautuvat YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja koulujen opetussuunnitelmissa globaalikasvatus nousee esiin läpileikkaavana teemana. Kansalaisjärjestöjen tekemässä Maastrichtin julistuksessa 2002 globaalikasvatus määriteltiin seuraavasti: *“Globaalikasvatus on toimintaa, joka pyrkii avaamaan ihmisten silmät ja mielen maailman todellisuuksille ja herättää heidät toimimaan kaikille kuuluvien ihmisoikeuksien sekä oikeudenmukaisemman ja tasa-arvoisemman maailman puolesta.”* Globaalikasvatus jaetaan julistuksessa viiteen maailmanlaajuisiin kysymyksiin kytkeytyviin osa - alueisiin:

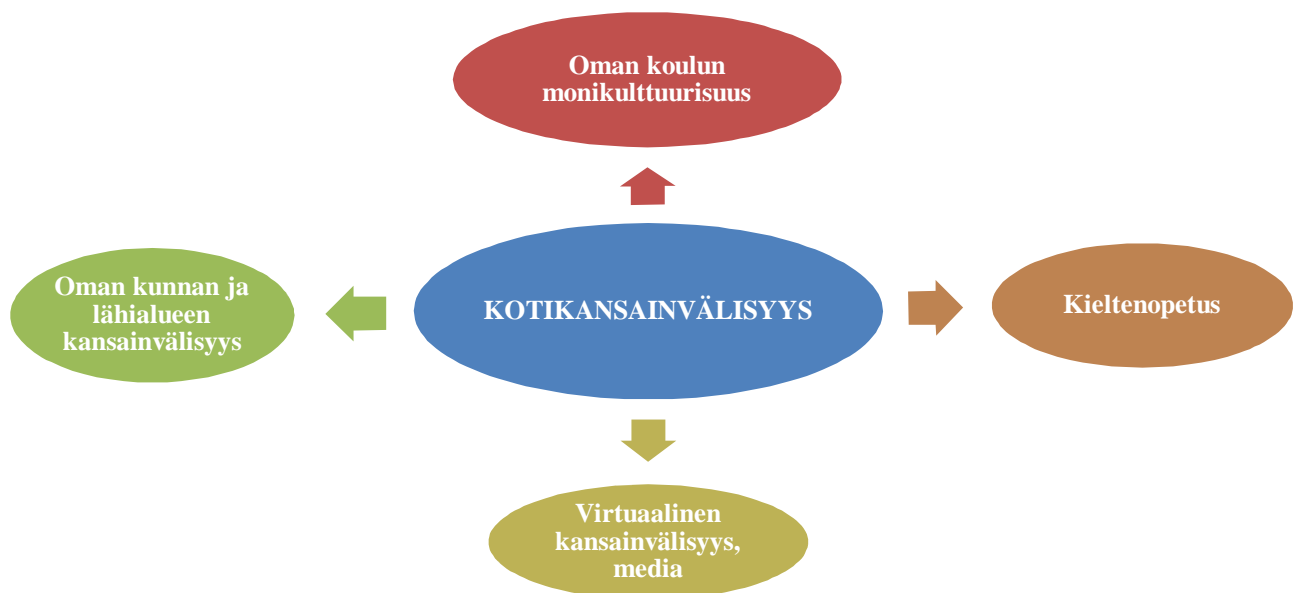
1. *Ihmisoikeus- ja tasa-arvokasvatus lisää tietoa ihmisoikeuksista ja edistää niiden toteutumista Suomessa ja kansainvälisesti. Se käsittelee keinoja, joiden avulla ihmisoikeuksia voidaan valvoa ja joilla ihmisoikeusloukkauksiin voidaan puuttua.*
2. *Kehityskasvatus etsii kestäviä elämäntapoja ja tutkii erilaisia tulevaisuuden mahdollisuuksia. Maailman eri osat kytkeytyvät toisiinsa talouden, kulttuurin ja ympäristökysymysten kautta.*
3. *Kulttuurikasvatus rakentaa maailmaa, jossa ihmiset tuntevat toinen toistensa kulttuureita ja ovat kiinnostuneita murtamaan omia ennakkoluulojaan. Erilaiset toiminnalliset menetelmät tarjoavat ihmisille mahdollisuuden kohtaamiseen ja vuoropuheluun.*
4. *Rauhan- ja turvallisuuskasvatus kannustaa ihmisiä rauhanomaiseen rinnakkaiseloon ja etsimään vaihtoehtoja voimankäytölle. Rauhankasvatus pureutuu konfliktien ja väkivallan syihin sekä väkivallan vaikutuksiin yhteiskunnassa.*
5. *Ympäristökasvatus havahduttaa ihmisen huomaamaan, että olemme riippuvaisia luonnosta, ja tarjoaa keinoja toimia luonnon puolesta. Ympäristökasvatus kehittää ihmisten ymmärrystä, taitoja ja arvomaailmaa siten, että yksilö voi toimia omassa elämässään ympäristön hyväksi.*

Gloaalikasvatuksen teemat esiintyvät läpileikkaavasti opetussuunnitelmassa eri oppiaineissa ja opettajat ovatkin avainasemassa globaalikasvattajina kohdatessaan kokonaisia sukupolvia. Helsingin medialukiossa globaalikasvatuksen keinoina ovat kampanjat, tempaukset, koulutukset, työpajat ja erilaiset tapahtumat tai teemapäivät. Aihe on osa aktiivinen kansalaisuus - aihekokonaisuutta. Useat kansalaisjärjestöt toimivat myös aktiivisesti globaalikasvatuksen parissa ja medialukiolle onkin tärkeää verkostoitua ja tehdä aktiivista yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Esimerkkinä tästä toiminnasta on Helsingin medialukion päivätyökeräystoiminta, joka käynnistettiin vuonna 2011. Tavoitteena on tukea erityisesti heikossa yhteiskunnallisessa asemassa olevien lasten ja nuorten mahdollisuuksia koulutukseen eri puolilla maailmaa. Kerätyt rahat pyritään ohjaamaan mahdollisimman suoraan tuettavaan kohteeseen, ja niillä on tarkoitus saavuttaa kohteessa pitkäaikaisia, pysyviä vaikutuksia.

Erilaiset järjestöjen tuottamat materiaalit ja julkaisut tarjoavat lisää käytännön työkaluja opettajille globaalin tietoisuuden vahvistamiseen. Gloaalikasvatus.fi sivustolta löytyy runsaasti aiheeseen liittyvää tietoa ja linkkejä, joita opettajat voivat hyödyntää opetuksessaan.¹²

4.3. Kotikansainvälisyys

Kotikansainvälisyydellä tarkoitetaan kotimaassa tapahtuvaa kansainvälistymistä monissa eri muodoissaan; se voi tarkoittaa mm. sellaisia kansainvälisiä oppimisympäristöjä ja oppimisen sisältöjä, joissa voidaan hyödyntää oman koulun tiloja ja lähiympäristöjä, esimerkiksi syventymistä oman koulun ja seudun kielelliseen ja kulttuuriseen moni muotoisuuteen, osallistumista kansainvälisyshankkeisiin verkon välityksellä tai tutustumista lähialueen yritysten kansainvälisyyteen.

Kotikansainvälisyyden avulla voidaan edistää opiskelijoiden jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia mm. tutustuttamalla oppilaita paikalliseen, kansainvälistyneeseen elinkeinoelämään sekä toisen ja korkea-asteen oppilaitosten kansainvälisyyteen.

¹² <http://www.gloaalikasvatus.fi/mika-gloaalikasvatus>

Kotikansainvälisyyden monet keinot tarjoavat oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet kansainvälistymiseen; kotimaassa tapahtuvassa kansainvälistymisessä oppilaiden sosioekonominen tausta taikka koulutuksen järjestäjän taloudellinen tilanne eivät vaikuta mahdollisuuksiin. Samoin koulun kaikki opettajat voivat omassa opetustyössään tuoda esiin kansainvälisyyden näkökulmia. Kotikansainvälisyyden kautta tarjoutuu myös mahdollisuus vahvistaa oppilaitoksen yhteisöllistä toimintakulttuuria sekä avointa ja kunnioittavaa suhtautumista toisia ihmisiä, kieliä ja kulttuureita kohtaan.¹³

Helsingin medialukion monikulttuurisuus ja sijainti tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia kotikansainvälisyyden harjoittamiseen. Alla on mainittu muutamia esimerkkejä kotikansainvälisyyden keinoista koulullamme:

- tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen virtuaalisessa kanssakäymisessä kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa
- tutortoiminta vaihto-opiskelijalle tai maahanmuuttajalle
- ulkomaalaisten vieraiden ohjaaminen
- teemapäivien suunnittelu ja toteuttaminen
- tutustuminen pääkaupunkiseudulla kansainvälistä toimintaa harjoittaviin yrityksiin tai 3. sektorin edustajiin
 - vierailut, yhteistyöprojektit
- mahdollisuus suorittaa YK-liiton organisoima [maailmankansalaisen kypsyyskoe](#)
- kansainvälisen kokemuksen jakamine muille opiskelijoille
- projektityöt tai esitelmät vieraalla kielellä tai vieraasta kulttuurista eri oppiaineissa
- päivänavaukset koko koululle vieraalla kielellä
- projektityöskentely vieraalla kielellä ulkomaisen opiskelijan kanssa
- yhteydenpito ulkomaalaisiin kumppaneihin sosiaalisen median kautta
 - esimerkiksi: eTwinning, skype, sähköposti, videoneuvottelu, verkkokokousjärjestelmät
- blogi vieraalla kielellä tai blogi kansainvälisestä projektista
- kielitaidon ylläpitäminen vapaa-ajalla
- vapaaehtoistyö, kielikurssit , vaihto-oppilasvuosi
- osallistuminen kansainvälisten tai kansainvälistä toimintaa harjoittavan järjestöjen ja yhdistysten toimintaan
- toimiminen isäntäperheenä kouluun saapuvalla vaihto-opiskelijalle lukuvuoden ajan
- osallistuminen ystävyyskoulutoimintaan
- osallistuminen koulun kansainvälisyysprojekteihin ulkomailla sijaitsevan koulun kanssa ja mahdollisten vierailijoiden majoittaminen
- kummilapsitoiminta
- kesätyö keskeisillä turistialoilla kielitaidon parantamiseksi
- Europassi [www.europass.fi/tietoa_europassista](#)
- vaihto-opiskelijoiden kokemusten jakaminen
- koulun monikulttuurisuuden huomioiminen

Yritetään löytää jonkinlainen väline/diplomi, johon nuori voi kerätä kokemukset kansainvälisyydestä todistettavaan muotoon, jotta niitä voidaan hyödyntää myös jatko-opinnoissa tai työelämässä. Mahdollisuuksia tähän tarjoavat erillinen kansainvälisyyspassi tai kokemuksen tai erilliseen kansainvälisyysopintoihin koskevaan todistukseen.

¹³ http://www.oph.fi/download/152457_kotikansainvalisyys_kansainvalisyystaitoja_kaikille.pdf

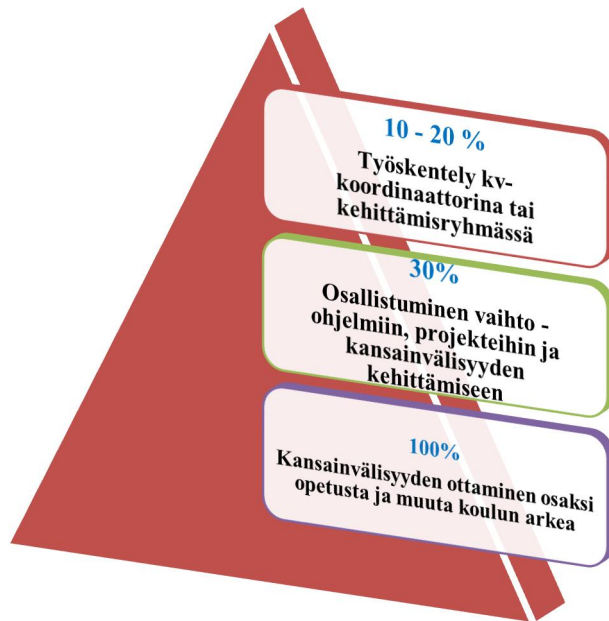
4.4. Kansallinen ja seudullinen kansainvälisyys

Kansainvälisyyden kolmas taso koskettaa enemmän koulutuksen järjestäjiä ja opetushenkilöstöä, joiden kansainvälisyysosaamista pyritään parantamaan opiskelijalle tarjottavan kansainvälisen toiminnan tueksi. Kansainvälinen toiminta tällä tasolla sisältää neljä ulottuvuutta:

1. Koulutuksen järjestäjän, yliopistojen, korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten yhteiset isot hankkeet
 - hankkeiden tuntemus ja parhaan osaamisen hyödyntäminen omassa toiminnassa
 - osallistuminen hanketoimintaan
2. Kansainvälisten yhteistyöverkostojen tuntemus ja luominen
 - opiskelijan oppimisen tukeminen
 - työelämäyhteyksien vahvistaminen
3. Opettajien kansainvälisyystaitojen lisäämiseen tähtäävä täydennyskoulutus
4. Opiskelijoille tarjottavat mahdollisuudet tutustua eri maiden lähetystöihin, kulttuurikeskuksiin, yrityksiin, kielikouluihin tai 3. sektorin organisaatioihin

Tämä taso sisältää kansainvälisyysvastaavan toimenkuvaan kuuluvat tehtävät. Niihin kuuluu tutustuminen parhaisiin kansainvälisen toiminnan käytänteisiin ja tiedon jakaminen koulun johdolle ja opettajakunnalle. Opetushallitus jakaa omalta osaltaan tietoa ja ohjeistusta käytänteistä omalla [Polkka -sivustollaan](#). Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ylläpitämä Reppu -sivuston juttupaneelissa fronterissa mahdollistaa hyvien käytänteiden jakamisen kaupungin sisällä. Kansainvälisyysvastaa pyrkii myös edistämään kansainvälisen verkoston muodostamista, mutta vastuu tässä on myös jokaisella aineenopettajalla oman erityisosaamisen puitteissa. Esimerkiksi ranskankielen opettajat kuuluvat ns. Kiekura-verkostoon, jossa kehitellään pedagogista yhteistyötä ranskan kielessä.

Kansainvälisyyteen kasvattamisen on toteuduttava lukiossa koko opettajakunnan voimin kokonaisvaltaisesti ja kiinteänä osana koulun toimintakulttuuria. Oheinen kuvio havainnollistaa tavoitteet opettajakunnan osallistumista kansainväliseen toimintaan. Kaikki opettajat ottavat kansainvälisyyden osaksi opetusta ja muuta koulun arkea. Aineryhmien tasolla mietitään, miten kansainvälisyys ja monikulttuurisuus näkyy kyseisen oppiaineen kursseilla. Opettajat osallistuvat teemapäiviin ja muihin yhteisiin kansainvälisyystapahtumiin. Kolmasosa opettajista osallistuu edellä mainittujen lisäksi projekteihin ja vierailijoiden ohjelmaan tai ovat mukana koulun toimintaan liittyvillä ulkomaanmatkoilla. Lukion opettajista 10 - 20% työskentelee kansainvälisyystyöryhmän koordinaattorina tai osallistuu kansainvälisyystyöryhmän toimintaan.

Jotta tämä toteutuisi, on huolehdittava opetushenkilöstön täydennyskoulutuksesta. Opettajien kielitaidon kehittäminen madaltaa kynnystä osallistua kansainväliseen hankkeeseen. Helsingin medialukion henkilöstö osallistuu mahdollisuuksien mukaan lisäkoulutukseen ylläpitääkseen kansainvälisyysosaamistaan. Tämä koulutus voidaan liittää myös osaksi Helsingin opetusviraston henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelman mukaista toimintaa. Kansainvälisyysosaamista on mahdollista kehittää kotimaassa tapahtuvalla koulutuksella esimerkiksi [Kepa ry:n](#) tarjoamia koulutuspalveluja hyödyntämällä. Alla on listattuna muutamia vaihtoehtoja ulkomaisista täydennyskoulutusmahdollisuuksista:

- [Euroopan Neuvoston Pestalozzi-ohjelma](#)
 - täydennyskoulutusta globaalikasvatukseen
- EU:n täydennyskoulutusapurahat
 - [Erasmus +](#) -ohjelmien tavoitteena on edistää oppilaitoksen kansainvälisyyttä. Opettajana tutustut eurooppalaisten kollegojen työhön, vahvistat kielitaitosi sekä saat intoa ja iloa opetukseesi. Koulun opetushenkilöstön lyhytkestoista (2 päivän – 2 kuukauden) opetustyötä ja kouluttautumista ulkomailla tukevat vaihtoehdot ovat (KA1-ohjelma):
 - opettaminen partnerikoulussa (teaching assignment)
 - osallistuminen EU-maissa järjestettäviin kursseihin tai koulutustapahtumiin
 - opettajan/rehtorin työn seuraaminen partnerikoulussa (job shadowing)
- Nordplus
 - [Nordplus Junior](#) -ohjelmasta tuetaan mm. opettajien liikkuvuutta
- Pohjola-Norden (www.pohjolanorden.fi) edistää muun muassa pohjoismaista kouluyhteistyötä ja ruotsin kielen opetusta ja opiskelua
- [ASEM-DUO](#) -ohjelma edistää Euroopan maiden ja Aasian maiden välistä koulutusalan yhteistyötä.
- [Fulbright Centerin](#) stipendiohjelmien tarkoituksena on edistää Suomen ja Yhdysvaltain kansojen keskinäistä ymmärrystä koulutus- ja kulttuurialojen vaihdon kautta sekä tukea ja kehittää kansainvälistä yhteistyötä koulutuksen ja kulttuurin saralla. Stipendiohjelmat on suunnattu opettajille.
- Monien eri oppiaineiden aineenopettajaliitot järjestävät kursseja ja opintomatkoja jäsenilleen myös ulkomaille ja niihin on usein mahdollista hakea ko. liitolta stipendejä

4.5. Kansainvälinen liikkuvuus

Varsinainen kansainvälinen liikkuvuus sisältää sekä opiskelijoiden että opettajien vaihdot ulkomaille. Tämä toiminto koskettaa pientä joukkoa koulumme opiskelijoita ja opettajia, mutta mahdollisuus osallistua siihen tulee tarjota kaikille. Toiminnan onnistuminen edellyttää kansainvälisyystaitojen perusteiden muodostumista kansainvälisyyden alemmilla toimintatasoilla.

Konkreettista kokemusta kansainvälisyydestä on mahdollista hankkia osallistumalla esimerkiksi leirikoulu- tai ystävyyskoulutoimintaan, lähtemällä vaihto-opiskelijaksi tai hankkimalla kesätöitä ulkomailta. Tämä toiminta voidaan yhdistää osaksi useita teemoja kuten yrittäjyys-, urheilu-, musiikki- tai ilmaisutaito-opintoja. Vaihtoehtoina voivat olla myös Erasmus+ ohjelman mukaiset KA2 yhteistyöhankkeet, fysiikan Cern-projektit Sveitsissä, Pohjola-Norden projektit ja Nordplus -hankkeet. Lisätietoja erilaisista hankkeista löytyy [CIMOn kotisivuilta](#). Lisäksi tietoja vaihto-opiskelumahdollisuuksista löytyy [maailmalle.net](#) sivustolta.

5. KANSAINVÄLISEN TOIMINNAN ORGANISOINTI JA SITÄ TUKEVAT TOIMINNOT

5.1. Kansainvälisyyskasvatuksen organisointi ja resurssit

Helsingin medialukion kansainvälinen toiminta voidaan jakaa vastualueiltaan eri tasoihin oheisen taulukon mukaisesti. Kansainvälisiä projekteja ja hankkeita voidaan vetää aineryhmien sisällä, yhteistyössä eri aineryhmien välillä tai koko koulun yhteisinä projekteina. Kaikki kansainvälisiä projekteja vetävät opettajat toimivat kiinteässä yhteistyössä kansainvälisyysvastaavan kanssa.

Rehtori	Vastaa koulun kansainvälisestä toiminnasta osana koko koulun toimintaa <ul style="list-style-type: none">kansainvälisen toiminnan suunnittelu ja arviointi
Kansainvälisyysvastaava	Koordinoi koulun kansainvälistä toimintaa yhteistyössä rehtorin <ul style="list-style-type: none">vastaa kansainvälisen toiminnan edistämisestäkansainvälisen toiminnan suunnittelu ja koordinointikansainvälisyteen liittyvien toimenpiteiden juurruttaminen ja tiedon välittäminenyhteyshenkilö koulun ulkopuolisiin yhteistyökumppaneihinvastaa yhdessä rehtorin kanssa opiskelijoiden kansainvälisen toiminnan näkyväksi saattamisesta
KVR	Avustaa kansainvälisyysvastaavaa kansainvälisen toiminnan käytännön organisoinnissa <ul style="list-style-type: none">kansainvälien toiminnan kehittäminenkansainvälisen toiminnan suunnittelu ja toteutustiedottaminenkansainvälisen toiminnan arviointi ja seuranta
LUSU	Kansainvälisyysvastaavan ja KVR:n työ tuodaan yhteisesti käsiteltäväksi lukiosuunnitteluryhmään <ul style="list-style-type: none">kansainvälisen toiminnan arviointi ja seuranta

Aineryhmät	Aineryhmät tarkastelevat omaa opetustaan "kansainvälisen suodattimen kautta" ja miettivät yhdessä keinoja toteuttaa opetussuunnitelman mukaiset kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteet <ul style="list-style-type: none"> • aineryhmien kansainvälisiä projekteja vetävät opettajat
Aineenopettajat	Jokainen aineenopettaja ottaa kansainvälisyyden kiinteäksi osaksi omaa opetustaan ja siten toteuttaa opetussuunnitelman sisällöllisiä tavoitteita

Kansainvälisen toiminnan kahden alimman tason toteuttaminen ei vaadi kovin paljoa ylimääräisiä taloudellisia resursseja, joten on luonnollista painottaa toimintaa näille tasoille. Muun toiminnan rahoituksessa hyödynnetään tehokkaasti ulkopuolista hankerahoitusta, kuten esimerkiksi Erasmus+ hankerahoitus tai opetushallituksen kansainvälisen toiminnan valtionavustuksia. Tämän kansainvälisyysuunnitelman eri osioissa on esitelty useita vaihtoehtoja ulkopuolisesta rahoituksesta ja kansainvälisyysvastaava pyrkii jatkuvasti etsimään uusia mahdollisia hankerahoituksen muotoja käytettäväksi. Erityisen tärkeää on huolehtia taloudellisten resurssien jakamisesta oikeudenmukaisesti kansainväliseen toimintaan aktiivisemmin osallistuvien opettajien kesken.

Helsingin medialukio pyrkii luomaan kattavan kansainvälisen yhteistyön verkoston niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Kaupungin sisällä hyödynnetään kampusyhteistyön tarjoamat mahdollisuudet ja kielten opetukseen liittyvät yhteistyömuodot. Lukiolla on myös mahdollisuus luoda kansallisia yhteistyöverkostoja toisten lukioden kanssa omien kansainvälisyyteen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi pyrimme toimimaan aktiivisesti myös kansallisissa ja seudullisissa kansainvälisyys Hankkeissa. Erityisenä Helsingin medialukion painopistealueena voidaan pitää yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Tämän yhteistyön puitteissa on tavoitteena laajentaa olemassa olevia yhteistyömuotoja kouluvierailujen tasolta yhteisten projektien toteuttamiseen.

Kansainvälinen toiminta suunnitellaan aina lukuvuoden alussa osana vuosisuunnittelua. Tällöin tarkennetaan yksityiskohtaisesti jokaisen lukuvuoden kansainvälinen toiminta ja vuosittaiset kehittämishankkeet. Vuosisuunnitelman teosta vastaa kansainvälisyysvastaava yhdessä KVR:n kanssa ja siitä tiedotetaan LUSUlle ja koko opettajakunnalle. Kansainvälisyysvastaava päivittää vuosittain yhdessä KVR:n kanssa kansainvälisyysuunnitelman ja huomioi siinä kansallisen ohjausjärjestelmän muutokset. Rehtori viimekädessä hyväksyy kansainvälisen toiminnan kokonaisuudessaan. Toimintaa arvioidaan vuosittain vuosikertomuksen käsittelyn yhteydessä ja arviointiin osallistuvat kaikki yllä mainitut toimijat. Vuosittaisen arvioinnin pohjalta pyritään löytämään seuraavalle vuodelle keskeiset uudistamiskohteet ja määrittelemään siltä pohjalta uudistamisen tavoitteet.

5.2. Toimenpiteitä kansainvälisen toiminnan tehostamiseksi

Koulun kehittämisen perustana olevat strategiset teemat määrittelevät myös kansainvälisen toiminnan kehittämisen osana koko koulun toimintakulttuurin kehittämistä. Alle on listattu muutamia konkreettisia toimenpide-ehdotuksia kansainvälisen toiminnan kehittämiseksi tulevaisuudessa:

- vuosisuunnittelun tehostaminen erityisesti aineryhmien tasolla
- kansainvälisyyttä jokaiselle: tehostetaan edelleen kansainvälisyyskasvatuksen integrointia osaksi kaikkia oppiaineita
- henkilöstön kielitaidon ja kansainvälisyyskasvatusosaamisen parantaminen

- kansainvälisen toiminnan ja työelämäyhteyksien lisääminen
- uuden teknologian tehokkaampi hyödyntäminen kansainvälisen toiminnan toteutuksessa